

Certyfikat EU Ecolabel

KE mówi „nie” zjawisku greenwashingu

Europejskie oznakowanie ekologiczne EU Ecolabel, przyznawane w naszym kraju przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji, nabiera znaczenia jako jedno z najbardziej wiarygodnych oznakowań ekologicznych potwierdzających zrównoważony i odpowiedzialny wobec środowiska rodowód produktów

W walce wydanej przez Komisję Europejską nieuczciwym przedsiębiorcom stosującym greenwashing EU Ecolabel będzie jednym z najważniejszych, uznanych na poziomie całej Unii, oznakowań ekologicznych, które m.in. zwolnią firmy z obowiązków nakładanych przez nową unijną dyrektywę Green Claims.

W miarę rosnącej świadomości społecznej dotyczącej zmian klimatycznych i problemów ekologicznych konsumentów są coraz bardziej skłonni wybierać produkty i firmy, które deklarują troskę o środowisko. Ten ogólnoswiatowy trend odpowiedzialnej gospodarki i zrównoważonej produkcji trafił na podatny grunt również w Polsce, gdzie według badań ok. 64 proc. konsumentów deklaruje pozytywne podejście do reklam z elementami ekologicznymi, a 4 na 10 respondentów twierdzi, że przyczyniają się one do wzrostu świadomości ludzi na temat problemów związanych z środowiskiem. Do zmiany narracji i aktywności wokół zrównoważonego rozwoju przyczyniają się też działania firm, które dostrzegły zmianę preferencji konsumentów i coraz silniej angażują się w prowadzenie działań ESG.

Obszary zrównoważonego rozwoju

W 2015 r. wszystkie 193 państwa członkowskie ONZ, w tym Polska, przyjęły Agendę 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju. Jest to dokument, w którym określono 17 głównych celów zrównoważonego rozwoju (z ang. sustainable development goals – SDG) oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które powinny zostać osiągnięte do 2030 r. w pięciu obszarach: ludzie, planeta, dobrobyt, pokój, partnerstwo.

Realizacja tych celów jest monitorowana przy zastosowaniu odpowiednich wskaźników SDG. Jednym z nich jest światowy indeks SDG oraz indeks spill over, który mierzy transgraniczny wpływ generowany przez jeden kraj na inne, co osłabia ich zdolność do osiągnięcia celów SDG. W 2022 r. w rankingu SDG Index Polska zajęła wysokie 12. miejsce (awans z 15. rok wcześniej i z 38. w edycji 2016) z wynikiem 80,5 proc. (na 163 państwa poddane ocenie). Z kolei w ocenie OECD „Measuring distance to the SDG targets – Poland” Polska osiągnęła 18 ze 130 poszczególnych zadań, dla których są dostępne porównywalne dane. Biorąc pod uwagę wyniar jedynie europejski, Polska jest klasyfikowana na 2. miejscu na 31 państw w Europie (81,28/100 pkt).

Czym jest EU Ecolabel?

► Program certyfikacji EU Ecolabel to narzędzie, które służy zapewnieniu zrównoważonej przyszłości i aktywnie przyczynia się do realizacji 10 z 17 celów zrównoważonego rozwoju zmierzających do osiągnięcia lepszej i bardziej zrównoważonej przyszłości. Na poziomie ogólnym oznakowanie to przyczynia się do osiągnięcia celu 12: „Zapewnienie wzorców zrównoważonej konsumpcji i produkcji” oraz kilku innych celów ESG.

– Jednym z narzędzi dostępnych na arenie europejskiej, skutecznie wspierających zieloną transformację, jest dobrowolny program oznakowania ekologicznego EU Ecolabel. Jest to oficjalne oznakowanie ekologiczne Unii Europejskiej, które w tym roku świętowało 30-lecie istnienia. Jego głównym celem jest wspieranie gospodarki o obiegu zamkniętym, zielonego ładu oraz innych polityk UE w zakresie ochrony środowiska – mówi Aleksandra Kostrzewa, prezes zarządu Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji. Firma ta na terenie Polski jest jedyną właściwą jednostką odpowiedzialną za prowadzenie programu certyfikacji EU Ecolabel.

Rola EU Ecolabel w nowej dyrektywie

Certyfikat EU Ecolabel nabiera jeszcze większej wagi w świetle nowej dyrektywy europejskiej w sprawie oświadczeń ekologicznych, której wstępny kształt został osiągnięty w drodze porozumienia we wrześniu 2023 r. roku jako odpowiedź na coraz większy problem greenwashingu. Problem pseudoekologicznego marketingu i wprowadzających w błąd oświadczeń jest coraz bardziej widoczną drugą stroną medalu zielonego marketingu, tym bardziej niebezpieczną, że – jak wynika z badań – tylko 13 proc. polskich konsumentów zna prawidłową definicję greenwashingu.

W przeprowadzonym niedawno przez Komisję Europejską badaniu oceniono 150 twierdzeń dotyczących ekologiczności i stwierdzono, że znaczna część z nich, bo aż 59 proc., wprowadza konsumentów w błąd, a 53,3 proc. zawiera bezpodstawne informacje na temat właściwości środowiskowych produktów. Badania objęły całą UE i wiele grup produktów. Dotyczyły one twierdzeń prezentowanych zarówno w reklamie, jak i na etykietach produktów. 37 proc. z nich zawierało niejasne i ogólne twierdzenia. W przypadku wielu oznakowań ekologicznych brakuje wystarczających procedur weryfikacyjnych.

W Unii Europejskiej jest ponad 200 etykiet ekologicznych, między którymi występują istotne różnice dotyczące m.in. sposobu funkcjonowania, przejrzystości i kompleksowości stosowanych norm lub metod, częstotliwości wprowadzania zmian czy stopnia kontroli lub weryfikacji.

Te przykładowe różnice wpływają na wiarygodność informacji podawanych w ramach etykiety ekologicznej. Niedawne kontrole stron internetowych, przeprowadzone przez Komisję Europejską w celu wykrycia wprowadzających w błąd twierdzeń dotyczących ekologiczności, potwierdziły potrzebę wzmocnienia obowiązujących przepisów, aby ułatwić egzekwowanie prawa w tej dziedzinie.

Konieczność wprowadzenia spójnych i czytelnych dla konsumentów ram komunikacji ekologicznych aspektów używanych produktów sprawia, że EU Ecolabel jako certyfikat europejski istniejący od 30 lat pozostanie na rynku jako jeden z najbardziej wiarygodnych i rozpoznawalnych certyfikatów ekologicznych, podczas gdy krajowe etykiety generowane często wyłącznie z myślą o doraźnych korzyściach marketingowych tracą rację bytu. Takie rozwiązanie zostało zaproponowane we wniosku Komisji Europejskiej dotyczącym dyrektywy w sprawie oświadczeń ekologicznych.

Cel dyrektywy Green Claims

Zasadniczą kwestią nowych przepisów jest, aby wyraźne twierdzenia środowiskowe – skierowane do konsumenta jako informacja handlowa w formie oznakowania ekologicznego lub tekstu – nie sugerowały ani nie stwarzały wrażenia, że produkt, usługa czy firma ma pozytywny wpływ na środowisko lub nie wywiera żadnego wpływu na środowisko, lub jest mniej szkodliwa dla środowiska.

Takie twierdzenia powinny prawidłowo odzwierciedlać efektywność środowiskową i wpływ na środowisko, o których mowa w oświadczeniu, oraz być oparte na najnowszym dowodach naukowych. Dyrektywa ma także wspierać firmy, które już dziś realizują strategię zrównoważonego rozwoju, oraz potencjalnie zwiększać transparentność w łańcuchach wartości przedsiębiorstw.

Proponowane wymogi miałyby zastosowanie do zdecydowanej większości firm działających w Unii Europejskiej. Jedynie mikropodsiębiorstwa (które zatrudniają mniej niż 10 pracowników lub generują mniej niż 2 mln euro rocznego obrotu) byłyby wyłączone z nowych regulacji, natomiast na własny wniosek mogłyby poddać się ocenie na zgodność z przepisami.

Co się zmieni?

Obecnie dyrektywa Green Claims podlega dalszemu procedowaniu na poziomie unijnym. Po przyjęciu finalnej wersji aktu państwa członkowskie będą miały 18 miesięcy na implementację przepisów, choć mówi się już o wydłużeniu tego okresu. Przepisy krajowe będą stosowane 24 miesiące po wejściu w życie dyrektywy.

Od chwili publikacji dyrektywy będzie można ustanawiać oznakowania ekologiczne wyłącznie na podstawie prawa unijnego. Krajowe lub regionalne systemy oznakowania ekologicznego ustanowione przed tą datą będą mogły istnieć, pod warunkiem że spełniają wymogi niniejszej dyrektywy.

– Certyfikat EU Ecolabel jest znakiem ustanowionym na gruncie prawa Unii Europejskiej, uznanym i sprawdzonym na europejskim rynku przez ostatnie 30 lat. Ze względu na potwierdzoną wiarygodność tego znaku i fakt, że funkcjonuje on na poziomie unijnym, przyjęto założenie, że dyrektywa nie będzie miała zastosowania do oświadczeń, które są już objęte istniejącymi przepisami, w tym m.in. do unijnego oznakowania ekologicznego – podkreśla Magdalena Jabłońska-Pudlak, kierownik Zespołu ds. Certyfikacji Ecolabel z Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji. I dodaje: – Proces uzyskania certyfikatu EU Ecolabel trwa nie dłużej niż dwa miesiące od podpisania umowy o certyfikację, ale może być wydłużony do sześciu miesięcy, dlatego już dziś warto sprawdzić, jakie warunki należy spełnić, aby go uzyskać.

Zgodnie z nową dyrektywą umieszczenie na produkcie oznakowania ekologicznego o zrównoważonym charakterze, które nie będzie opierało się na systemie certyfikacji lub nie zostało ustanowione przez organy publiczne, będzie stanowić nieuczciwą praktykę handlową w każdych okolicznościach. Oznacza to, że zakazane będzie stosowanie oznakowania ekologicznego o zrównoważonym charakterze na podstawie własnych certyfikatów, w przypadku których nie zostanie przeprowadzona weryfikacja przez stronę trzecią.

Po dacie transpozycji niniejszej dyrektywy wszystkie nowe oznakowania ekologiczne będą zatwierdzane tylko w przypadku, gdy systemy te wnoszą wartość dodaną w porównaniu z istniejącymi systemami krajowymi lub regionalnymi pod względem poziomu środowiskowych kryteriów przyznawania oznakowania, uwzględniania istotnych wpływów na środowisko oraz kompletności podstawowej oceny.

PARTNER PUBLIKACJI

POLSKIE CENTRUM
BADAŃ I CERTYFIKACJI